

LBRIS

We know
books

Magia poveștilor

Antologie de texte literare

Clasa a IV-a

Editura Ars Libri

<i>Frunza după Emil Gârleanu</i>	3
<i>Cocoșul după Emil Gârleanu</i>	6
<i>Căprioara după Emil Gârleanu</i>	9
<i>Grivei după Emil Gârleanu</i>	11
<i>În miezul verii de George Coșbuc</i>	13
<i>Cinci pâini după Ion Creangă</i>	16
<i>Păcală după Ion Creangă</i>	20
<i>Pupăza din tei după Ion Creangă</i>	23
<i>Domnul Goe după Ion Luca Caragiale</i>	27
<i>Domnul Vucea după Barbu Ștefănescu Delavrancea</i>	32
<i>Acceleratul de George Topârceanu</i>	46
<i>Bivolul și coțofana de George Topârceanu</i>	49
<i>Aleodor Împărat după Petre Ispirescu</i>	51
<i>Copii eram noi amândoi de Mihai Eminescu</i>	58
<i>Gruia de Ștefan Octavian Iosif</i>	60
<i>Vară de Ștefan Octavian Iosif</i>	62
<i>Mica Sirenă după Hans Christian Andersen</i>	64
<i>Povestea ghiocelului după Hans Christian Andersen</i>	78
<i>Împăratul Cioc-de Sturz după Frații Grimm</i>	82
<i>Păzitoarea de găște după Frații Grimm</i>	88
<i>Fetița surdo-mută după Edmondo de Amicis</i>	98
<i>Colinda de Crăciun a familiei Bird după Kate Douglas Wiggin</i>	104
<i>Meșterul orb după Costache Negruzzi</i>	108
<i>Crăiasa Zăpezii după Hans Christian Andersen</i>	111
<i>Pisica și râsul poveste chineză</i>	120
<i>Berbecul de aur poveste nemuritoare</i>	122
<i>Boierul cu nasul lung poveste chineză</i>	126
<i>Cuza-Vodă poveste populară</i>	129

S-a desfăcut din mugur, într-o dimineată caldă a începutului de primăvară. Cea dintâi rază de soare s-a împletit pe dânsa ca o sârmă de aur, făcând-o să tremure de fericirea unei asemenea atingeri. Ziua întâi i s-a părut scurtă, și apropierea nopții o mâhni. Lumina se stinse, răcoarea o făcu să se zgribulească, să se vâre între celelalte și să aștepte, ațipind, până a doua zi, venirea soarelui.

Cu ce revărsare de strălucire se ridică stăpânitorul lumii până sus, pe cer! Raza se coborî din nou, și toată ziua, încălzită, frunza se scaldă în albastrul văzduhului.

În scurtă vreme se desfăcu mare, verde, mai frumoasă ca toate, mai sus decât celelalte, tocmai în vârful. De deasupra îi cădea lumina, dedesubt se ridica, până la ea, mireasma crinilor albi, singuratici, cu potirul plin de colbul aurului mirositor.

Un ciripit străin o miră. Și cea dintâi rândunică, venită de departe, tăia albastrul ca o săgeată, înconjură copacul de câteva ori cu strigăte de bucurie, apoi se așeză pe streșina casei, cântând mereu...

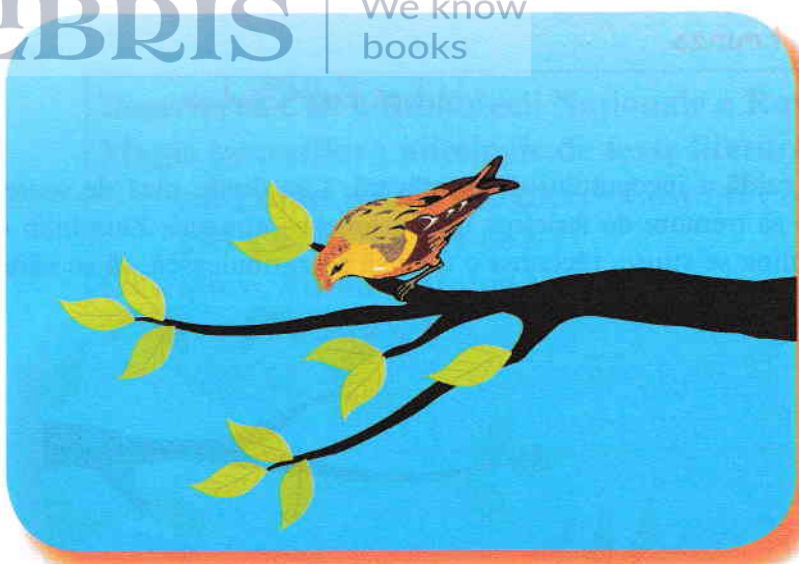
Dar, într-o dimineată, raza de soare nu mai veni. Cerul rămase acoperit de nori. Cea dintâi picătură de ploaie o izbi rece, greoaie. Câteva zile a plouat. Nici rândunele nu se mai vedeau. Dar mirosul crinilor, seara, se împrăștia puternic, umed: o amețea.

După zilele acestea, lipsite de scânteiere, soarele răsări într-o dimineată înfocat, vărsând parcă flăcări, încălzind totul în câteva clipe. Raza o fripse. În după-amiaza zilei acesteia, o păsărică cu pene verzi și galbene, un scatiu, veni, moleșit de căldură, de se furișă sub dânsa, la umbră, la adăpost. Și frunza se bucură, acoperi cum putu mai bine păsărica; iar aceasta ciripi, întâi înăbușită, din gușă, apoi mai prelung, mai dulce, cum nu auzise frunza cântec.

Și, în fiecare zi, pasărea venea să se ascundă de căldura cotropitoare, în fiecare zi frunza o ferea, și seara cântecul se împrăștia vesel.

Cât n-ar fi dat acum frunza pe o picătură de ploaie! Dar norii fugeau goniți de vânturile din înălțimi; cerul de sticlă, înflăcărat, uscaser totul. Crinii nu mai miroseau; când și când, rozeta, care își scutura semința coaptă, împrăștia mireasma ei în zorii unora din dimineți. Prea multă lumină, prea multă căldură. Noapțile senine, cu crai nou, cerul spuzit de stele o fermecau. Ar fi vrut să fie veșnic noapte...

Pasărea venea mereu, câteodată și noaptea rămânea acolo, ațipind, cu căpușorul sub aripă.

Și trecu mult până ce, odată, vântul de toamnă începu să bată. Zilele erau mai răcoroase, nopțile mai reci; cerul arareori curat. Puternic sufla vântul tomnatic! Apusurile erau ca sângele și parcă înroșeau și pământul.

Frunza își simți puterile slăbite; cu greu putea să ție piept vântului, care o clătina în toate părțile; câteva tovarășe, smulse, fluturară prin aer, apoi fuseseră duse departe.

Pasărea îi venea mai rar, nu mai cânta, și asta o mâhnea cumplit.

Frunza tânjea, se îngălbenea; cealaltă, de pe același copac, parcă se îngălbeniseră și mai

repede. Începuseră să cadă. Frunza auzea mereu, de acolo, din vârf, foșnetul cobitor al tovarășelor ce o părăseau, strecurându-se ușor, ca o șoptă, ca o rugăciune, așternându-se jos, într-un lăvicer, pe deasupra căruia vântul alerga grăbit.

De dimineață până seara, și noaptea, frunzele cădeau întruna. Unele mai repezi, altele mai domoale, legănându-se în aer ca o aripă de fluture, aninându-se de ramuri ca cerând ajutor; numai într-un târziu, dându-se învinse, cădeau, îngropându-se între cealaltă.

Într-o dimineață se sperie. În tot copacul rămăsese numai ea! Ramurile goale se loveau unele de altele, tremurând ca de frig. Deasupra, cerul cu nori greoi ca de bumbac; în largul lui, stoluri întregi de păsări plecau în sir; atunci băgă de seamă că și cuiburile rândunelelor rămăseseră goale.

Un fior o străbătu și se gândi la pasărea care nu o văzuse de câteva zile. În clipele acestea, când parcă se cutremura la gândul că poate și dânsa va trebui să se desprindă, să moară, ca și cealaltă, vederea prietenei pe care o adăpostise atâta i-ar fi fost de ajutor.

Și pasărea parcă auzi chemarea tovarășei de altădată; veni, dar se opri puțin, pe o altă ramură, ca și când n-ar fi cunoscut locul obișnuit în care cântase; apoi își luă zborul și, în trecerea grăbită, fără să întoarcă măcar capul, lovi cu vârful aripii frunza care, de-abia mai ținându-se, căzu la rândul ei.

Și lăvicerul de jos nu se mai îngroșă, din ce fusese, cu această, cea din urmă, moartă.

1. **Titlul:**

2. **Autorul:**

3. **Personajele:**

4. • **Ce s-a întâmplat cu frunza în prima seară?**

• **Cine o vizita pe frunză și de ce?**

• **De ce era mâhnită frunza?**

• **Ce anotimpuri sunt descrise în lectură?**

5. **Formulează întrebări pentru următoarele răspunsuri.**

•

Pasărea îi venea mai rar, nu mai cânta, și asta o mahnirea cumplit.

•

De dimineața până seara, și noaptea, frunzele cădeau întruna.

•

Zilele erau mai răcoroase, nopțile erau mai reci.

după Emil Gârleanu

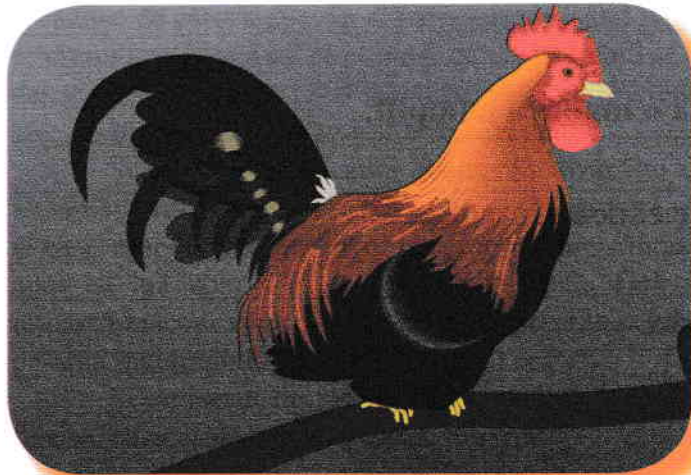
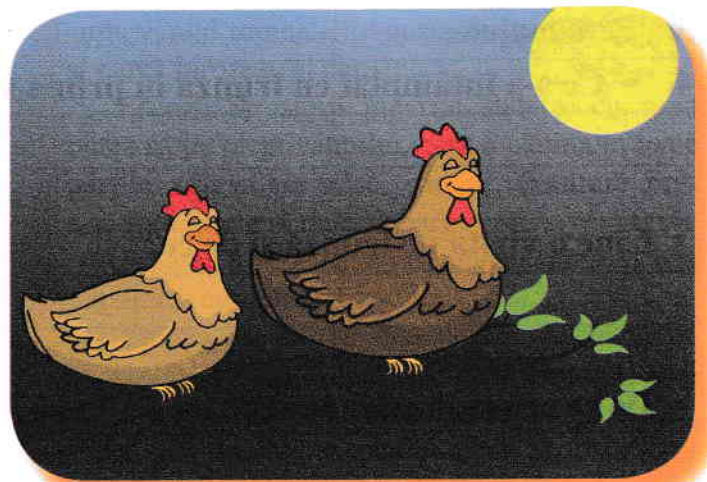
În nukul stufos din marginea ogrăzii, găinile, cocoțate de cu seară pe crengi, dorm duse, cu capul sub aripi, împrăștiate, care mai sus, care mai jos, cum le-a fost mai pe plac și le-a venit mai la socoteală. La o parte, așa, să le poată vedea pe toate, sculat cu noaptea-n cap, stă cocoșul — pașa, cum îi zic toți ai casei, — rotofei, îmbrăcat în pene, cu creasta lăsată, ștregărește, pe-o ureche. Cu gâtul întins, cu ochii încă cețoși de somn, privește. E poet.

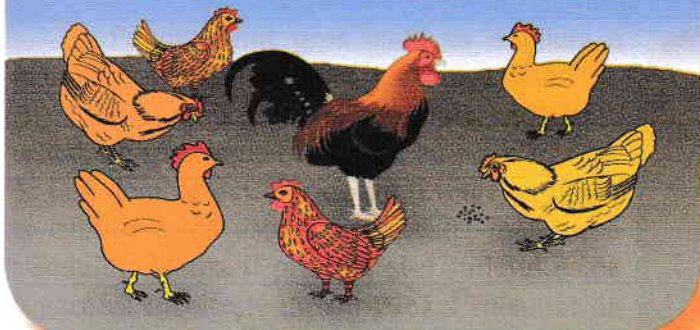
Sufletul lui, deși războinic, e mai avântat spre frumos decât al curcanilor, care se umflă într-atât, de par niște burdufuri, când sunt seci ca niște gogoși; decât al tuturor gânsacilor, care se plimbă pe apă și fac pe visătorii, dar în cap n-au minte nici măcar cât un grăunte; ori decât al rătoilor, care, cu cât sunt mai fuduli, cu atât umblă mai legănați; și chiar decât al păunilor mândri în port, dar cu glasul, între păsări, ca al măgarului între dobitoace. El e poet! E cel dintâi care se minunează de frumusețile firii, și, fără părere de rău, își rupe totdeauna din somn numai să vadă cum răsare soarele. De aceea dânsul acum privește, pe când toți ai casei dorm.

Mijește de ziuă. Departe, în zare, se deslușește, ușoară, dunga de lumină a zorilor; întâi e ca o dâră de zăpadă, apoi, încetul cu încetul, se preface într-un întins de apă care-și înalță o margine tot mai sus, prelingându-se pe cer, ca sorbită de-o putere a văzduhului. Pe urmă, oglinda aburită de până acum pare că răsfrânge un foc

depărtat, se face lucie, poala cerului prinde ființă parcă, și lumina începe să se cearnă peste pământ, ușoară, ca un colb de argint. Departe, cine știe unde, se văd dealurile, mai încoace câmpul, aproape satul și, chiar în față, își desface stâlpii din umbră casa de la cealaltă margine a ogrăzii. Aerul se înfioară; cocoșul răsuflă fericit, apoi își udă pliscul în mărgăritarul de rouă de pe frunza cea mai apropiată. Lumina încremenește o clipă.

Cocoșul își caută cu ochii tovarășele, le zărește, și în gândul lui le judecă pe toate. La stânga, ici, doarme Sura, nadoleanca; băbăția, tot lângă el, și numai lângă el; a scos cincisprezece rânduri de pui până acum, și mai face pe

tinerica; uf! tare l-a mai plictisit. Colo, mai jos, Țiganca, sora Surei; ceva mai tânără, dar tot o poamă: amândouă gâlcevitoare foc. În dreapta, la rând, pe crengi deosebite: Roșcata, Bogheta și Cucuieta; bune fete, dar prea își scoteau ochii de la el și prea i se țineau de urmă. Cel puțin Berca, de pe creanga cea mai de jos, văzuse că n-are încotro și-l lăsă în pace. Dar unde-i Puica? Asta, da, îi era dragă ca ochii din cap. Puica e o americană albă ca laptele, puțin mai răsărită decât un ou și cu un cucui mai mare decât ea întreagă; îi place cum merge înfiptă, cu capul țanțoș, tremurându-și uneori moțul, ca și cum i-ar fi tras luarea-aminte: „Ghidi! ghidi!” Dar unde-i? Atunci un foșnet ușor de aripi îl făcu să ridice ochii; drept deasupra lui, Puica, șireată, întinse gâtul și,

pe când celelalte visau încă, ștregăriță, îl săruta de „bună dimineța”.

Și-n aceeași vreme, într-o scăpărare orbitoare, din fundul zării, cele dintâi două raze ale soarelui se topiră în ochii celor doi îndrăgostiți. Cocoșul își înfoie penele și rămase așa, minunat, în fața răsăritului care ardea în pară. Peste câteva clipe, privi spre găinile care dormeau și zise Puicei: „Ce frumusețe dumnezeiască, dragă! Și proastele astea dorm.” Apoi plănui o ghidușie: făcu Puicii cu ochiul, dându-i să înțeleagă că le-o pregătește el. Se ridică în picioare, bătu din pinteni, își fâlfâi aripile ca două steaguri și, întinzându-și gâtul — cu gândul într-adins să le facă să tresară, buimace, din somn —, trâmbiță din gușă, voinicește:

— Cu-cu-ri-guuu!...

1. Titlul:

2. Autorul:

3. Personajele:

4. • Ce parte a zilei este descrisă în lectură?

• Ce gândește cocoșul despre suratele sale?

• Care dintre găini este preferata cocoșului și de ce?

• Cum se pregătește cocoșul pentru a-și trezi suratele?

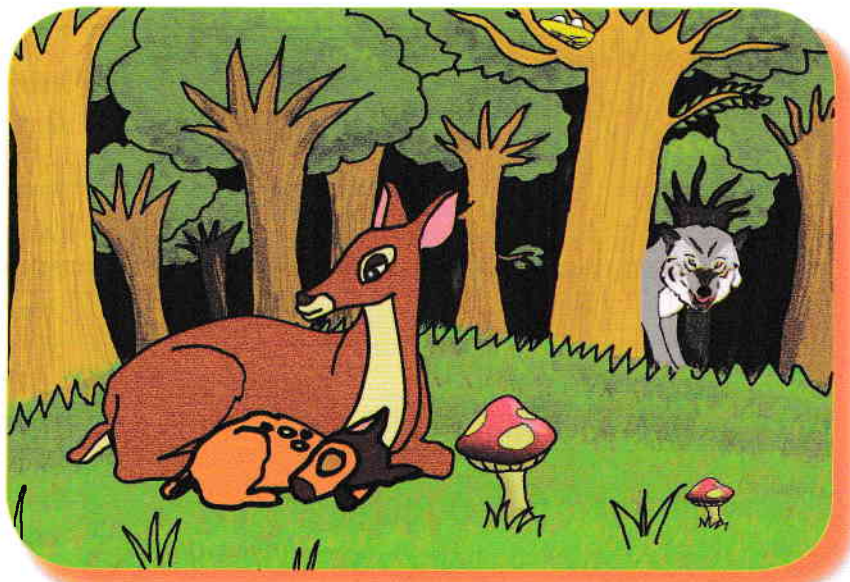
5. Realizează descrierea cocoșului „poet“ din text.

Pe mușchiul gros, cald ca o blană a pământului, căprioara stă jos lângă iedul ei. Acesta și-a întins capul cu botul mic, catifelat și umed, pe spatele mamei lui și, cu ochii închiși, se lasă dezmiertat. Căprioara îl linge, și limba ei subțire culcă ușor blana moale, mătăsoasă a iedului. Mama îl privește și-n sufletul ei de fugarnică încolțește un simțământ stăruitor de milă pentru ființa fragedă careia i-a dat viață, pe care a hrănit-o cu laptele ei, dar de care trebuie să se despartă chiar azi, căci vremea întărcatului venise demult încă. Și cum se uita așa, cu ochi îndurerați, din pieptul căprioarei scapă ca un muget înăbușit de durere; iedul deschide ochii. Căprioara se îmbărbătează, sare în picioare și pornește spre țancurile de stâncă, din zare, printre care vrea să-l lase rătăcit. Acolo, sus, e păzit și de dușmănia lupului, și de iscusința vânătorului, căci pe muchiile prăpastiilor acelora numai ele, caprele, puteau a se încumeta. Acolo, l-ar fi știut ca lângă dânsa. Dar până la ele erau de străbătut locuri pline de primejdii. Căprioara își aruncă picioarele în fugă fulgerătoare, în salturi îndrăznețe – să încerce puterile iedului. Și iedul se ține voinicește din urmă; doar la săriturile amețitoare se oprește, câte o clipă, ca și cum ar mirosi genuna, apoi se avântă ca o săgeată și, behăind vesel, zburdă de bucurie, pe picioarele subțiri ca niște lujere.

Dar trebuie să scoboare, să străbată o pădure, ca să urce din nou spre țancuri. Căprioara conținește fuga: pășește încet, prevăzătoare. Trece din poiană în poiană, intră apoi sub bolți de frunze, pe urmă prin hrube adânci de verdeață până ce pătrunde în inima întunecată, ca un iad, a pădurii.

Și-au mers mult așa până ce au dat, în sfârșit, de lumină. Iedul, bucuros, o ia înainte sărind. Dar în aceeași clipă căprioara se oprește, ca de-o presimțire, adulmecând. În fața ei, de sub o cetină, ochii lupului strălucneau lacomi. Un salt, și iedul ar fi fost sfâșiat. Atunci căprioara dă un zbieret adânc, sfâșietor, cum nu mai scosese încă, și, dintr-un salt, cade în mijlocul luminii. Lupul, văzând prada mai mare, uită iedul și se repede la ea...

Prăbușită în sânge, la pământ, sub colții fiarei, căprioara rămâne cu capul întors spre iedul ei. Și numai când acesta, înspăimântat, se topește în adâncul pădurii, căprioara simte durerea, iar ochii i se tulbură de apa morții.

1. **Titlul:**

2. **Autorul:**

3. **Personajele:**

4. • **Cum își dezmiardă căprioara, puiul?**

• **De ce vrea căprioara să-și ducă puiul pe țăncurile de stâncă?**

• **Ce se întâmplă cu puiul de căprioară la apariția lupului?**

• **Argumentează gestul căprioarei.**

5. **Caracterizează printr-un sfat învățătura transmisă de text.**